

**AMERİKAN KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ
MİLLETLER ARASI MÜNASEBETLER DAİRESİ
(LESTER ASHEİM)**

[1]

Çev : Ülkün Aydoğdu

Bugünkü Milletler arası Münasebetler Dairesi, 1956 yılında Rockefeller vakfının 5 yıllık teberrusu ile kurulmuştur. 1961 yılında bu teberru 5 yıllık bir diğer devre için daha uzatılmış ve (Council on Library Resources) tarafından veriler teberru ilede takviye edilmiştir. 1966 yılında her iki teberru da sona erecektir.

Bu müessesenin asıl gayesi, Gelişmekte olan ülkelere direkt veya indirekt yollarla yardım etmek ve çalışmalarını esas olarak kütüphanecilik eğitimi üzerinde toplamaktır. Fakat, son 9 yıllık süre içerisinde bu müessesenin gayeleri genişletildi ve bu gün, tek taraflı bir yardımdan ziyade karşılıklı bilgi ve fikirlerin mübadelesi haline geldi. İlgilendiği konular artık yalnız Kütüphanecilik Eğitimi ve gelişmekte olan ülkelerdeki faaliyetler değil, dünyanın herhangibir yerinde kütüphanecilik sahasındaki faaliyetler ve her çeşit gelişmelerdir.

Milletler arası Münasebetler Dairesi iki şekilde çalışır :

- 1 — Amerikada
- 2 — Dış ülkelerde

Başlangıçtan beri direktörün zamanının yarısını dış ülkeleri ziyaretle geçirmesi

Kütüphanecilerle ve kütüphaneci eğitimcileriyle tanışmayı, kütüphaneleri, üniversiteleri ziyaret etmesi, her ülkenin özel ihtiyaçlarını, problemlerini ve plânlarını tanımak bakımından faydalı görülmüştür. Önce direktörler (Jack Dalton, 1956.59 ve Reynard Swank, 1959.61) dairenin yegâne elemanları idiler ve onlar seyahate çıkınca, Cihicago'daki Amerikan Kütüphaneciler Derneği merkezinde bu konuda muhabere işlerine bakacak veya diğer meselelerde söz sahibi olabilecek özel bir şahıs bulunamıyordu. (Council on Library Resources) un 1 bağışı sayesinde direktör muavini Mr. Joseph Shubert'in ve bütün gün çalışacak bir sekreterin tayini mümkün olmuştur. Böylece elemanlarından birisi dışarda dahi olsa bu dairenin bütün yıl vazifesini yapması mümkün olmuştur. Bu suretle Amerika içinde ve dışında yapılan çalışmalar birbirini desteklemekte, takviye etmekte ve sistematik bir düzen içerisinde çok sayıda faaliyeti yürütmek mümkün olmaktadır ki daha önceleri dernek bu işleri mümkün olduğu kadar mükemmel yürütebilmek için merkezdeki diğer elemanların yardımını talep etmekte idi.

(1) (Amerikan Kütüphaneciler Derneği Milletlerarası Münasebetler Dairesi Müdürü Dr. Lester Asheim, üç aylık Orta Doğu ve Avrupa ülkeleri turunun bir kısmı olarak, 31 Ağustos 1965 ile 24 Eylül 1965 tarihleri arasında Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Yukarıda izah edilmiş olan bu dairenin çalışmaları Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni için özel olarak yazılmıştır.)

Milletler arası Münasebetler Dairesinin başlıca mesuliyetlerinden olan faaliyetler :

1 —) Yabancı memleketlere gönderilecek personelin seçim ve tayini. Daire, bu mesleki atanmalarda kütüphaneciliğin bütün branşlarında ve çeşitli kademelerindeki en iyi, en uygun Kütüphanecileri seçmeye gayret eder.

Bu tayinlerde Kütüphanecilik okulundan yeni mezunlar bulunduğu gibi yüksek derecedeki referans kütüphaneciler de vardır ki bu iş için tanınmış kütüphaneciler aranır. Meselâ : Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümündeki çalışmalar için tayin edilecek elemanların seçiminde biz vasıta olmuştuk.

2 —) Amerika dışındaki kütüphaneler, kütüphaneciler arasında ve onların mesleki problemlerine yardım edebilecek Amerika'daki müesseseler arasında irtibat temini. Rockefeller vakfı bu dairenin kurulmasına yardım ettiği halde onun çalışmalarını hiçbir şekilde kontrol etmez ve bu konuda yazılı prensipleride yoktur. Milletler Arası Münasebetler Dairesi yalnız kendine yardım eden Vakıflara değil bütün vakıflara, devletle hiçbir ilgisi olmadığı halde kütüphanecilikle ilgili devlet müesseselerine dahi hizmet eder. Vakıflar ve devlet müesseseleri (mesela : AID) sık sık bize müracaat ederek, direktörlerimizin seyahatleriyle kazanan tecrübelerin ışığı altında projelerinin değerlendirilmesini isterler. Aynı zamanda, bizce desteklenmeye değer projeler üzerine bu müesseselerin dikkatini çekeriz.

3 —) Diğer müesseselere yapılan bağışların idaresi. Amerikan Kütüphaneciler Derneği tecrübeli elemanları ile Kütüphanecilik konusunda mesul bir müessese olduğu için, yapılan bağışların idareciliğini ele alması sık sık talep edilir.

4 —) Diğer memleketlerden okumak için veya seyahat için gelenlere yardım etmek, gezi programları hazırlamak.

(IRO) Milletlerarası Münasebetler Dairesi gün geçtikçe yabancı kütüphanelerin gezi programlarını hazırlamakta daha çok kullanılmaktadır. Çünkü : Amerikan Kütüphaneleri hakkındaki bilgilerimizle yabancı memleketler kütüphaneleri hakkındaki bilgilerimizi mezcederek gezi programlarını hazırlayabiliriz ki bu o kimselerin ilgi ve ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayabilir. Bütün çalışmalar, yabancı kütüphanelerin çeşit ve büyüklüklerini, onların özel ilgi ve problemleriyle, Amerika'daki benzer özellikle kütüphanelerle uyuşturacak şekilde yapılır.

IRO, Amerikadan yabancı memleketlere meslekî sebeplerle gidenlere de aynı şekilde yardım eder.

5 —) Yabancı misafirler Amerikan Kütüphaneciler Derneğini ziyarete geldikleri zaman merkez IRO dairesidir. Onlara mahallî planlarında ve görüşmek istedikleri kimselerle randevu temin etmekte, Chicago'daki ve ALA ile olan faaliyetlerini düzenlemekte ve zamanlarını en iyi şekilde kullanmaları için yardımcı çalışılır.

6 —) Son olarak, fikrî-mübadele fonksiyonu. Yabancı memleketlerdeki kütüphaneciler haberleşme yoluyla IRO ya sorular sorabilir ve malumat talebedebilirler. ALA ye yabancı memleketlerden talebeler gelince onlarla, aynı zamanda diğer dernek ve müesseselerle de işbirliği yaparak bir talebin mümkün olduğu kadar kısa yoldan hedefine ulaşmasına çalışırız. Eğer ALA den dernek hakkında veya Amerikan Kütüphaneciliği hakkında herhangi bir şey öğrenmek isterseniz lütfen şu adrese yazmakta kendinizi serbest hissediniz:

«The International Relation Office, American Library Association, 50 East Huron Street. Chicago, Illinois.»

Bu günkü Milletler arası Münasebetler Derneği ALA organizasyonu içinde

bu adı taşıyan ve milletler arası meselelerle ilgilenen ilk bölüm değildir. Derneğin 1876 yılındaki ilk toplantısına bir İngiliz kütüphaneci direktör yardımcısı seçilmişti. Ertesi gün Büyük Britanya Kütüphaneciler derneğinin kurulduğu toplantıda da bir çok Amerikalı Kütüphaneci vardı. Bu küçük başlangıçtan beri ALA ile diğer devletler arasında devamlı olarak gelişen bir yardımlaşma, mübadele ve hizmet programı bulunmaktadır. Bu işbirliği anlayışının devam etmesi ümit ve arzu edilmektedir.

Dünyanın her yerinde Kütüphaneciliğin ilerlemesinin mesuliyetimiz olduğuna, derneğin beyannamesi bilhassa belirtir. Herhangi bir yerdeki kütüphaneye yardımın bütün kütüphanecilere yardım demek olduğu inancındayız. Amerikan Kütüphaneciler Derneği yabancı memleketlerdeki kütüphanecilerle olan münasebetini bu şekilde devam ettirecek ve onların daha yakın bağlarla birbirlerine bağlı olmalarını ümit edecektir.